

Opole, 18 marca 2024 r.

**Raport z działalności
Rzecznika Funduszy Europejskich
za rok 2023**

<p>Opracował Rzecznik Funduszy Europejskich</p>	<p>Podpis Aleksandra Świerczyńska</p>	<p>Data 15 marca 2024 r.</p>
<p>Przedłożono Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 oraz Instytucji Zarządzającej Programem Regionalnym Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027</p>	<p>25 marca 2024 r. Data</p>	
<p>Do wiadomości otrzymują:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. P. Jacek Partyka - Dyrektor Departamentu Programowania Funduszy Europejskich 2. P. Maja Byrdak – Dyrektor Departamentu Wdrażania Funduszy Europejskich 3. P. Maciej Kalski - Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu 4. P. Tomasz Hanzel - Dyrektor Opolskiego Centrum Rozwoju Gospodarki 5. P. Piotr Dancewicz - Dyrektor Biura Stowarzyszenia Aglomeracja Opolska 	

Spis treści

1	Podstawa prawna i cel Raportu	5
2	Zakres Raportu.....	5
3	Działania Rzecznika Funduszy Europejskich.....	5
3.1	Rozpatrywanie zgłoszeń	5
3.2	Okresowy przegląd procedur.....	7
3.3	Propozycje usprawnień	13
3.4	Informacje dot. zgłoszenia podejrzenia niezgodności działań IZ z KPP i KPON	14
3.5	Informacje dodatkowe.	15
4	Załączniki	16
4.1	Załącznik nr 1 Zestawienie wszystkich przypadków podejrzenia naruszenia KPP oraz KPON, które wpłynęły do RFE w 2023 r.	16
4.2	Załącznik nr 2 Zestawienie wszystkich przypadków podejrzenia naruszenia KPP oraz KPON, które wpłynęły do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich w 2023 r.	17

Skróty używane w dokumencie

BRPO – Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich

EFRR - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

EFS+ - Europejski Fundusz Społeczny Plus

FEO 2021-2027 – program regionalny „Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027”

IP - Instytucja Pośrednicząca

IZ - Instytucja Zarządzająca

KPON - Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169, z późn. zm.)

KPP - Karta praw podstawowych Unii Europejskiej z dnia 6 czerwca 2016 r. (Dz. Urz. UE C 202 z 7.06.2016, str. 3890)

OCRG - Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki

SZOP – Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027

RFE, Rzecznik - Rzecznik Funduszy Europejskich, o którym mowa w art. 14 ustawy

RPO WO - Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020

UE - Unia Europejska

UMWO - Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego

Ustawa - Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. poz. 1079).

WUP - Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu

Związek ZIT - Stowarzyszenie Aglomeracja Opolska

1 Podstawa prawna i cel Raportu

Podstawą opracowania niniejszego *Raportu* jest art. 14 ust. 7 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. *o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027* (Dz. U. z 2022 r. poz. 1079) oraz art. 14a ust. 7 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. *o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020* (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 818 z późn. zm.). Zgodnie z przywołanymi przepisami Rzecznik Funduszy Europejskich (*Rzecznik*) sporządza, w terminie do 31 marca, roczny raport ze swojej działalności za poprzedni rok. Rzecznik przedkłada Raport Instytucji Zarządzającej, która zamieszcza go na swojej stronie internetowej.

Celem sporządzenia Raportu jest monitorowanie realizacji zadań Rzecznika oraz ocena wpływu jego działalności na realizację programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020.

2 Zakres Raportu

Raport przedstawia opis i wyniki działań podjętych przez Rzecznika w okresie sprawozdawczym związane z wykonywaniem zadań wynikających z przywołanych wyżej ustaw, w tym informacje w zakresie:

1. rozpatrywanych zgłoszeń (liczba zgłoszeń, sposób ich rozpatrzenia),
2. przygotowanych i przekazanych do właściwych instytucji rekomendacji,
3. przeprowadzonych przeglądów procedur.

3 Działania Rzecznika Funduszy Europejskich

3.1 Rozpatrywanie zgłoszeń

Do Rzecznika Funduszy Europejskich nie wpłynęły w 2023 zgłoszenia dotyczące realizacji programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027.

12 stycznia 2023 r. odbyła się uroczysta konferencja inauguracyjna rozpoczęcia realizacji programu. Wzięli w niej udział przedstawiciele Komisji Europejskiej, Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej oraz samorządowcy, przedsiębiorcy. Podczas konferencji Piotr Zygałdo z MFIPR podkreślił konieczność szybkiego ogłoszenia naborów i konkursów. W lutym 2023 r. Zarząd Województwa Opolskiego zatwierdził I wersję Szczegółowego opisu priorytetów programu FEO 2021-2027 obejmujący wybrane działania finansowane z EFRR i EFS+. Następnie sukcesywnie opracowywane były karty dla kolejnych działań. W konsekwencji łącznie w 2023 r. zostało zatwierdzonych 8 wersji SZOP. Instytucja Zarządzająca i Instytucje Pośredniczące ogłosiły łącznie 42 nabory w 2023 r.: 17 naborów dotyczyło konkursów w trybie konkurencyjnym (m. in. w Działaniu 5.6 Edukacja przedszkolna, Działaniu 6.1. Wsparcie ekonomii społecznej, Działaniu 5.3 Wyrównywanie szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy, Działaniu 2.6 Ochrona różnorodności biologicznej, Działaniu 2.1 Poprawa efektywności energetycznej w województwie opolskim) a 25 ogłoszeń w trybie niekonkurencyjnym (m. in. w Działaniu 4.1 Infrastruktura drogowa, Działaniu 4.3 Tabor kolejowy, Działaniu 5.1 Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia realizowana przez PUP, Działaniu 5.2 Aktywizacja zawodowa realizowana poza PUP, Działaniu 5.11 Kształcenie ustawiczne, Działaniu 7.1

Usługi zdrowotne i społeczne oraz opieka długoterminowa, Działaniu 8.1 Europejski Budżet Obywatelski, Działaniu 12.1 Pomoc techniczna EFS+ oraz Działaniu 6.4 Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów). W związku z prowadzonymi naborami w 2023 r. miały miejsce spotkania informacyjno-szkoleniowe dla potencjalnych Wnioskodawców.

Ocena i wybór złożonych wniosków o dofinansowanie odbywa się w oparciu o zapisy Ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, Wytycznych dotyczących wyboru projektów na lata 2021-2027 oraz przygotowanej przez IZ/IP dokumentacji konkursowej. W przypadku, gdy Wnioskodawca nie zgadza się z oceną IZ/IP ustawa określa procedurę odwoławczą (złożenie protestu, skarga na WSA, skarga kasacyjna do NSA), która nie obejmuje zadań Rzecznika.

W odniesieniu do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa na lata 2014-2020 w roku 2023 miała miejsce dalsza realizacja i rozliczanie projektów, realizowane były kontrole i działania promocyjne, np. Dni otwarte Funduszy Europejskich. Zgodnie z zapisami Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 końcową datą kwalifikowalności wydatków jest 31 grudnia 2023 r. W 2023 r. nie odbywały się już nabory wniosków z wyjątkiem procedury pozakonkursowej do poddziałania 12.2.1 Efektywność energetyczna w budynkach publicznych w ramach REACT-EU RPO WO 2014-2020. Ponadto w 2023 r. opublikowano wyniki badania ewaluacyjnego „Ocena efektów wsparcia i diagnoza potrzeb w zakresie rozwoju usługi infrastruktury ochrony zdrowia i reintegracji społeczno-zawodowej mieszkańców województwa opolskiego”.

W okresie 1 stycznia - 31 grudnia 2023 r. do Rzecznika Funduszy Europejskich wpłynęło 1 zgłoszenie związane z realizacją Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020.

Pochodziło ono od osoby fizycznej, która była uczestnikiem projektu. Uwagi dotyczyły sposobu realizacji jednego z zadań oraz zasadności wykluczenia uczestnika z dalszego udziału w projekcie. Zadanie, do którego Uczestnik miał zastrzeżenia było realizowane przez partnera.

W związku z powyższym Rzecznik poprosił beneficjenta o weryfikację działań partnera, gdyż zgodnie z umową Beneficjent ponosi odpowiedzialność za prawidłową realizację projektu. Jednocześnie zgłoszone uwagi zostały przekazane do Instytucji Zarządzającej, której jednym z zadań jest kontrola realizacji projektu.

RFE obserwuje systematyczny spadek zgłoszeń. Taka sytuacja może wynikać z kilku przyczyn. Beneficjenci nabyli doświadczenie w poprzednich latach wdrażania programu, więc procedury i zasady są im już znane. Ponadto wprowadzono szereg ułatwień w realizacji projektów. Jednym z przykładów jest częściowe zawieszenie Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 pismem nr MiiR/2014-2020/12(5).

Analogiczny spadek zgłoszeń występuje na stronie <https://www.glosbeneficjenta.gov.pl/>. Można tam zgłaszać propozycje usprawnień do wszystkich krajowych programów operacyjnych. W roku 2023 nie wpłynęło tam żadne zgłoszenie. RFE monitoruje na bieżąco przedstawiane tam propozycje, aby sprawdzić, czy jest uzasadnione wdrożenie ich w programie regionalnym.

Kanały wpływu zgłoszenia

Zgłaszająca wybrała osobiste spotkanie z Rzecznikiem w jego biurze w celu przedyskutowania swoich uwag i dokonania zgłoszenia.

Przedmiot zgłoszenia

Jedyne zgłoszenie było związane z realizacją projektu w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Dla porównania w 2019 r. zgłoszeń od Uczestników projektów wpłynęło 29. Oznacza to, że poprawiła się jakość działania beneficjentów.

Sposób rozpatrzenia zgłoszenia

Działania RFE polegały na udzieleniu uczestnikowi informacji o zasadach realizacji projektów współfinansowanych z EFS. Ponadto RFE sporządził notatkę z przyjęcia zgłoszenia i przekazał ją beneficjentowi z prośbą, aby zweryfikował prawidłowość działań partnera oraz Instytucji Zarządzającej, która kontroluje realizację projektów.

Podsumowując należy podkreślić, iż w roku 2023 nie wpłynęło żadne zgłoszenie dotyczące działania lub zaniechania IZ lub IP, odpowiedzialnych za przygotowanie i wdrożenie RPO WO 2014-2020 oraz FEO 2021-2027. Pozwala to wyciągnąć wniosek, że wypracowane oraz stosowane przez IZ/IP procedury są właściwe i umożliwiają sprawną realizację oraz rozliczanie projektów.

3.2 Okresowy przegląd procedur.

Do zadań RFE należy dokonywanie okresowych przeglądów procedur obowiązujących w instytucjach zaangażowane we wdrażanie Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027:

- 1) Instytucji Zarządzającej – Urzędzie Marszałkowskim Województwa Opolskiego,
- 2) Instytucjach Pośredniczących: WUP, OCRG.

W roku 2023 r. RFE dokonał w ramach przeglądu procedur polegających na analizie dokumentacji konkursowej. Ogłoszenie o naborze wraz z Regulaminem są pierwszymi dokumentami, z którymi styka się potencjalny Wnioskodawca. Celem postępowania konkurencyjnego jest wybór i dofinansowanie przedsięwzięć, które dają gwarancję efektywnego osiągnięcia celów programu. Zadaniem właściwej instytucji jest dostarczenie potencjalnym wnioskodawcom informacji i wskazówek jak przygotować wniosek o dofinansowanie w sposób czytelny i zrozumiały dla każdego zainteresowanego. RFE przeanalizował zapisy 4 konkursów: dwóch konkursów ogłoszonych przez Instytucję Zarządzającą oraz po jednym konkursie przeprowadzonym przez Instytucje Pośredniczące: Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki oraz Wojewódzki Urząd Pracy. W każdym z tych konkursów składanie wniosków wraz z załącznikami miało miejsce poprzez system informatyczne (generator wniosków). RFE przetestował funkcjonowanie generatora wniosków.

Analiza Regulaminu wyboru projektów nr FEOP.02.01- IZ.00-001/23 Instytucji Zarządzającej Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027

W roku 2023 jednym z konkursów w obszarze EFRR było postępowanie konkurencyjne w ramach działania 2.1 Poprawa efektywności energetycznej w województwie opolskim. Był to konkurs, w którym potencjalnie mogły wziąć udział 2 typy ogólne beneficjenta: administracja publiczna oraz służby publiczne.

W art. 50 ust. 2 ustawy ustanowiono 2 warunki przeprowadzenia naboru przez właściwą instytucję: przyjęcie regulaminu wyboru projektów oraz udostępnienie regulaminu wyboru projektów potencjalnym wnioskodawcom. Zarząd Województwa Opolskiego w dniu 9 października 2023 r. podjął Uchwałę nr 10607/2023 w sprawie przyjęcia Regulaminu wyboru projektów dla naboru nr FEEP.02.01- IZ.00-001/23 w ramach postępowania konkurencyjnego dla działania 2.1 Poprawa efektywności energetycznej w województwie opolskim, programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027. Udostępnienie potencjalnym wnioskodawcom regulaminu wyboru projektów w przypadku trybu konkurencyjnego odbywa się w formie ogłoszenia o naborze publikowanego na stronie instytucji organizującej nabór oraz na portalu. Regulamin w przedmiotowym konkursie został zamieszczony w dniu 10 października 2023 r. stronie instytucji pod adresem <https://rpo.opolskie.pl/?p=51019> oraz pod adresem <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/nabory/21-poprawa-efektywnosci-energetycznej-w-wojewodztwie-opolskim/>

Art. 50 ust. 4 ustawy wskazuje elementy, które muszą się znaleźć w ogłoszeniu o naborze: nazwę właściwej instytucji, wskazanie przedmiotu naboru, informację o potencjalnych wnioskodawcach, termin składania wniosków o dofinansowanie projektu, regulamin wyboru projektów oraz dane do kontaktu. Wszystkie ww. elementy zostały zawarte w analizowanym ogłoszeniu i RFE nie przedstawił w tym zakresie żadnych uwag ani rekomendacji.

Art. 51 ust. 1 ustawy określa, jakie informacje w szczególności muszą się znaleźć w regulaminie wyboru projektów. Są to:

- kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów,
- maksymalny, dopuszczalny poziom dofinansowania projektu lub maksymalna, dopuszczalna kwota dofinansowania,
- kryteria wyboru projektów, wskazanie sposobu wyboru projektów do dofinansowania i jego opis,
- właściwy system teleinformatyczny, w którym można złożyć wniosek oraz sposób dostępu do formularza wniosku,
- termin składania wniosków,
- załączniki do wniosku, o ile wymagane jest ich złożenie oraz sposób, formę i termin ich przedłożenia,
- zakres, w jakim możliwe jest uzupełnienie lub poprawianie wniosków,
- sposób komunikacji między wnioskodawcą a właściwą instytucją
- oraz czynności, które powinny zostać dokonane przed zawarciem umowy o dofinansowanie projektu lub podjęciem decyzji o dofinansowaniu projektu oraz termin ich wykonania.

W przypadku postępowań konkurencyjnych, zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy, regulamin określa dodatkowo:

- typy projektów podlegających dofinansowaniu,
- opis procedury oceny, w tym wskazanie czy ocena jest podzielona na etapy,
- wzór umowy o dofinansowanie projektu lub decyzji o dofinansowaniu projektu
- oraz informację o przysługujących wnioskodawcy środkach odwoławczych oraz instytucjach właściwych do ich rozpatrzenia.

Przedmioty regulamin zawierał wszystkie wskazane wyżej punkty. RFE zauważył nieścisłości, niejasne zapisy, które wskazał IZ. Zasugerował poprawę/uszczegółowienie tych zapisów w kolejnych konkursach. W pkt 26 Regulaminu wskazano, iż w ramach oceny zastosowanie będą miały następujące typy kryteriów: formalne bezwzględne, merytoryczne uniwersalne bezwzględne,

merytoryczne szczegółowe bezwzględne i środowiskowe bezwzględne. Kryteria wyboru projektów stanowiły osobny załącznik nr 8 do Regulaminu wyboru projektów. Oprócz ww. typów kryteriów zawierały one kryteria merytoryczne szczegółowe punktowane obowiązujące wyłącznie dla naborów przeprowadzonych w trybie konkurencyjnym. Ten typ kryteriów nie został wskazany w pkt 26 regulaminu. RFE wskazał, by w kolejnych naborach wymienić wszystkie typy kryteriów bezpośrednio w treści Regulaminu wyboru projektów. W pkt 18 Regulaminu wyboru projektów dot. sposobu komunikacji między wnioskodawcą a właściwą instytucją wskazano, że zastosowanie ma elektroniczna forma komunikacji. Szczegółowo sposób komunikacji został opisany w Procedurze oceny projektów stanowiącej załącznik nr 1 do Regulaminu. Wnioskodawca zobowiązany został dostarczyć wnioski o dofinansowanie wraz załącznikami i pismem przewodnim. W ocenie RFE wymaganie złożenia przez wnioskodawcę pisma przewodniego jest nadmiernym wymaganiem i zasugerował rezygnację z tego zapisu.

W pkt 25 Regulaminu projektów zostały wskazane dokumenty oraz informacje, których dostarczenie będzie konieczne w celu zawarcia umowy. Zgodnie z Wytycznymi Regulamin powinien wskazywać możliwe sposoby postępowania właściwej instytucji, jeśli czynności nie zostaną dokonane przez wnioskodawcę, zostaną dokonane niewłaściwie lub po terminie. RFE zaproponował, aby w kolejnych naborach zawrzeć w Regulaminie wyboru projektów informację o możliwych sposobach postępowania w przypadku wnioskodawca nie dostarczy wymaganych dokumentów/informacji w celu zawarcia umowy/podjęcia decyzji lub zrobi to po terminie.

Jednym z załączników do Regulaminu jest Procedura oceny projektów (EFRR). Wskazano w nim, iż zostanie przeprowadzona ocena formalna, merytoryczna i środowiskowa. RFE zauważył brak informacji w zakresie sposobu dokonania oceny środowiskowej. Zaproponował, żeby doprecyzować informacje o sposobie dokonywania oceny środowiskowej w kolejnych naborach, np. przez wskazanie, że ocena środowiskowa będzie dokonywana przez jednego Członka KOP będącego ekspertem ds. OOS w oparciu o listy sprawdzające.

W pkt 19 Regulaminu wskazano, iż „Komisja Oceny Projektów pracuje zgodnie z zasadami i trybem określonym w „Regulaminie pracy Komisji Oceny Projektów oceniającej projekty w ramach EFRR FEO 2021-2027”. Dokument ten nie został jednak udostępniony potencjalnym Wnioskodawcom. RFE zaproponował udostępnienie Regulaminu pracy Komisji Oceny Projektów oceniającej projekty w ramach EFRR FEO 2021-2027 Wnioskodawcom.

W sumie w Raporcie ujęto 21 rekomendacji dot. poprawy zapisów dokumentacji konkursowej. Zaproponowane rekomendacje zostały przyjęte przez IZ z wyjątkiem jednej. RFE zaproponował usunięcie § 16 Zabezpieczenie prawidłowej realizacji Decyzji, gdyż nigdy nie będzie miał on zastosowania do Beneficjenta jakim jest Województwo Opolskie. IZ odmówiła, wskazując, że wprowadzenie zapisu ten nie ma zastosowania do Beneficjenta, jednak z uwagi na zachowanie jednolitej numeracji pozostanie w treści.

Analiza Regulaminu wyboru projektów nr FEOP.05.03- IZ.00-001/23 Instytucji Zarządzającej Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027.

Pierwszym ogłoszonym konkursem przez IZ w obszarze EFS+ było postępowanie konkurencyjne w ramach działania 5.3 Wyrównywanie szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy. Był to konkurs,

skierowany do wielu typów beneficjenta, m. in. administracji publicznej, instytucji nauki i edukacji, organizacji społecznych i związków wyznaniowych, przedsiębiorstw.

Regulamin wyboru projektów wraz z ogłoszeniem został przyjęty Uchwałą Zarządu Województwa Opolskiego nr 9692/2023 z dnia 1 czerwca 2023 r. Dokumenty te zostały zmienione 29 czerwca 2023 r. uchwałą ZWO nr 9923/2023, w której m. in. zmieniona została definicja kryterium formalnego nr 3 pn. Roczny obrót Wnioskodawcy i Partnera/Partnerów i przedłużony został termin naboru.

Regulamin w przedmiotowym konkursie został zamieszczony w dniu 2 czerwca 2023 r. stronie instytucji pod adresem <https://rpo.opolskie.pl/?p=49482> oraz pod adresem <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/naborzy/53-wyrownywanie-szans-kobiet-imezczyzn-na-ryнку-pracy/>.

RFE przeanalizował treść ogłoszenia. Stwierdził, iż zawiera ono wszystkie elementy wskazane w art. 50 ust. 4 ustawy i nie zgłosił do niego żadnych uwag.

RFE przeanalizował również drugą wersję Regulaminu wyboru projektów. Zawierał on wszystkie informacje wymagane ustawą wdrożeniową. Uwagi RFE dotyczyły korekty tekstu Regulaminu.

W przypadku Załącznika nr 1 do Regulaminu – procedura oceny RFE zaproponował wskazanie minimalnej liczby dni, którą można wyznaczyć Wnioskodawcy w wezwaniu na złożenie uzupełnionego/poprawionego wniosku o dofinansowanie. IZ nie zgodziła się z tą uwagą, wskazując że zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi wyboru projektów na lata 2021-2027: „Wyznaczony termin powinien być adekwatny do zakresu uzupełnień lub poprawek wskazanych w wezwaniu i uwzględniać to, że będą one dokonywane przez wnioskodawcę w dni robocze”. W związku z powyższym każdorazowo decyzja dotycząca terminu na uzupełnienie wniosku będzie podejmowana na bieżąco w zależności od zakresu/liczby zmian, które należy wprowadzić we wnioskach o dofinansowanie projektu.

RFE zasugerował dodanie wyjaśnień do Instrukcji wypełniania wniosku o dofinansowanie projektu programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027 (zakres EFS+) w Sekcji 3 pkt 3.4 w punkcie Powiązanie ze strategiami. Beneficjent w tym punkcie może wybrać Strategię rozwoju Polski Zachodniej do roku 2027 lub brak powiązania. W dokumentacji konkursowej brakuje jednak linka do ww. dokumentu.

RFE zaproponował również, aby w kolejnych wzorach umów pojęcia w paragrafie zawierającym definicje były ułożone alfabetycznie. Zasugerował doprecyzowanie warunku zwiększenia dofinansowania, o którym mowa w § 5 ust. 9 pkt 4 czyli oceny dotychczasowej jakości realizacji i rozliczeń projektu w odniesieniu do wytycznych programowych. IZ zaakceptowała powyższe propozycje. Dodatkowo RFE zaproponował rezygnację z załącznika do umowy Oświadczenie o kwalifikowalności VAT w naborach, w których z regulaminu wyboru projektów wynika, że VAT jest kwalifikowalny dla Beneficjentów. Zdaniem IZ pozostawienie załącznika jest zasadne na wypadek zmiany zasad kwalifikowania wydatków poniesionych na podatek od towarów i usług (VAT).

Analiza Regulaminu wyboru projektów nr FEOP.01.01.00-IP.00-001/23 Instytucji Pośredniczącej(OCRG) Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027

Przedmiotem przeglądu procedur była dokumentacja konkursowa w działaniu 1.1. Prace B+R i infrastruktura w MŚP. Było to postępowaniu konkurencyjne.

Zgodnie z Rozdziałem 2. Podstawowe zasady prawa w zakresie wyboru projektów pkt 7 i 8 Wytycznych dotyczących wyboru projektów na lata 2021-2027 „IZ może powierzyć IP zadania związane z wyborem projektów.” a „Powierzenie może dotyczyć wszystkich zadań związanych z wyborem projektów albo ich części. Powierzenie odbywa się w drodze porozumienia, jeśli instytucja jest jednostką sektora finansów publicznych albo umowy, gdy instytucja jest jednostką spoza sektora finansów publicznych.” IZ zawarła 9 marca 2023 r. porozumienie z IP Opolskim Centrum Rozwoju Gospodarki w sprawie powierzenia zadań IP w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027. Porozumienie to zostało zmienione aneksem nr 1 z dnia 21 marca 2023 r. IZ powierzyła IP zadania zw. z realizacją FEO 2021-2027 m. in. w ramach priorytetu 1 Fundusze Europejskie na rzecz wzrostu innowacyjności i konkurencyjności opolskiego, Działania 1.1. Infrastruktura B+R przedsiębiorstw. IP zobowiązana jest do przeprowadzania naboru wniosków o dofinansowanie projektów w przypadku postępowania konkurencyjnego na podstawie ogłoszenia o naborze oraz regulaminu wyboru/ w przypadku postępowania niekonkurencyjnego na podstawie regulaminu wyboru projektów.

Ogłoszenie o naborze zawierało wszystkie elementy wskazane w ustawie wdrożeniowej. RFE zwrócił uwagę na nieprecyzyjne zwrot informujący o potencjalnych wnioskodawcach. Zgodnie z ogłoszeniem o dofinansowanie w ramach postępowania konkurencyjnego mogły ubiegać się MSP, a Wnioskodawca powinien prowadzić działalność gospodarczą na terenie województwa opolskiego. RFE zwrócił uwagę, że jeśli IP przewiduje, że wnioskodawca może nie prowadzić działalności gospodarczej na terenie województwa opolskiego powinna wskazać konkretne przypadki, w których taka sytuacja może mieć miejsce.

Na stronie z ogłoszeniem zamieszczono szereg linków do aktów prawnych odnoszących się do prowadzonego postępowania. Brakowało linków do rozporządzeń będących podstawą udzielenia pomocy publicznej: Rozporządzenia Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 29 listopada 2022 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę badawczą w ramach regionalnych programów na lata 2021-2027 (Dz. Dz.U. 2022 poz. 2498 z późn. zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 29 listopada 2022 r. w sprawie udzielania pomocy na badania przemysłowe, eksperymentalne prace 10 rozwojowe oraz studia wykonalności w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2021–2027 (Dz. U. z 2022 r. poz. 2573). RFE zaproponował umieszczenie ich w kolejnych naborach, w których wydatki w ramach projektów mogą być objęte pomocą publiczną.

Jednym z elementów Regulaminu wyboru projektów jest wskazanie czynności, które powinny zostać dokonane przed zawarciem umowy o dofinansowanie projektu lub podjęciem decyzji o dofinansowaniu projektu oraz termin ich wykonania. W pkt 21 Regulaminu projektów zostały wskazane dokumenty oraz informacje, których dostarczenie będzie konieczne w celu zawarcia umowy. Zgodnie z Wytycznymi Regulamin powinien wskazywać możliwe sposoby postępowania właściwej instytucji, jeśli czynności nie zostaną dokonane przez wnioskodawcę, zostaną dokonane niewłaściwie lub po terminie. W Regulaminie brakowało takich zapisów. RFE zaproponował, aby znalazły się one w kolejnych naborach.

RFE zwrócił również uwagę na nieścisłości/omyłki przy wskazywaniu identyfikatorów aktów prawnych oraz konieczność dokładnej korekty tekstu Regulaminu przy kolejnych naborach.

Załącznikiem nr 1 do Regulaminu był procedura oceny. RFE zaproponował, aby poprawić zapisy wyjaśniające sytuację znacznej rozbieżności w ocenie oraz sposób postępowania w przypadku jej wystąpienia w dokumentacji kolejnych naborów.

W odniesieniu do Załącznika nr 3 Wzór wniosku oraz Załącznika nr 4 Instrukcji wypełniania wniosku (zakres EFRR) RFE stwierdził, że większość wyjaśnień była wyczerpująca, jednak w kilku pozycjach wnioskodawca powinien otrzymać bardziej precyzyjne informacje. W Sekcji 3 pkt 3.4 należało wskazać typ projektu, wybierając z pośród pozycji: „Inwestycja”, „Przedsięwzięcie”, „Reforma”. Brakowało wyjaśnienia, co należy rozumieć pod każdym z tych pojęć. W punkcie Powiązanie ze strategiami do wyboru była Strategia rozwoju Polski Zachodniej do roku 2027 lub brak powiązania. W dokumentacji konkursowej nie zawarto linka ani innego odesłania do tego dokumentu. Brakowało również definicji pojęć „Duży projekt”, „Operacja strategicznego znaczenia”, „Instrumenty finansowe”, „Rozliczania wnioskami częściowymi”. RFE zaproponował umieścić ww. definicje i link w dokumentacji kolejnych naborów.

W Harmonogramie rzeczowo-finansowym w udostępnionym Wnioskodawcom generatorze można wybrać było kwoty ryczałtowe, co było sprzeczne z zapisami regulaminu, który stanowił, że wydatki można tylko rozliczać wydatki kosztami rzeczywistymi. RFE zaproponował, by w kolejnych naborach umożliwić wnioskodawcy wybór tylko dostępnych zgodnie z zapisami Regulaminu form rozliczania wydatków.

RFE zwrócił również uwagę na drobne nieścisłości w numeracji, nazewnictwie między generatorem i Instrukcją i zarekomendował zapewnienie spójności między ich zapisami w kolejnych naborach.

RFE poprosił również o analizę czy możliwe jest zastosowanie prostszego języka w formularzu OOS. Zapisy formularza nie spełniały zasad prostego języka. Zgodnie z oceną strony jasnopis.pl, stopień trudności został oceniony 7/7. OCRG wyjaśniło, że wzór Formularza OOS został sporządzony zgodnie z zaleceniami MFIPR, które zasugerowało aby korzystać przy sporządzaniu Formularza OOS z zapisów znajdujących się w dokumencie pn. Zgodność przedsięwzięć finansowanych ze środków Unii Europejskiej, w tym realizowanych w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności, z zasadą „nie czyni znaczącej szkody” - zasadą DNSH. Podręcznik dla Administracji Publicznej.

RFE zwrócił uwagę, że w punkcie *Kopia zawartej umowy/porozumienia na realizację wspólnego przedsięwzięcia* zostały wskazane informacje, które należy zawrzeć w umowie partnerstwa. Nie zostały wskazane postanowienia dot. sposobu postępowania w przypadku naruszenia lub niewywiązywania się stron z porozumienia lub umowy. Obowiązek zawarcie tych postanowień w umowie został wskazany w art. 39 ust. 9 pkt 6 ustawy. RFE zaproponował powielić zapis obowiązku ujęcia w umowie partnerstwa postanowień dot. sposobu postępowania w przypadku naruszenia lub niewywiązywania się stron z porozumienia w Instrukcji wypełniania załączników do wniosku.

RFE zaproponował również poprawę niektórych zapisów umowy, np. uporządkowanie alfabetycznie definicji.

OCRG zaakceptowało zaproponowane rekomendacje z wyjątkiem wskazanym wyżej.

Analiza Regulaminu wyboru projektów nr FEOP.05.06- IP.02-001/23 Instytucji Pośredniczącej WUP Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027

IZ zawarła 16 marca 2023 r. porozumienie z Wojewódzkim Urzędem Pracy w sprawie powierzenia zadań IP w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027. IP zobowiązana jest m. in. do przeprowadzania naboru wniosków o dofinansowanie projektów w przypadku postępowania konkurencyjnego na podstawie ogłoszenia o naborze oraz regulaminu

wyboru/ w przypadku postępowania niekonkurencyjnego na podstawie regulaminu wyboru projektów.

W dniu 2 czerwca 2023 r. WUP ogłosił konkurs w obszarze EFS+ w ramach działania 5.6 Edukacja przedszkolna. Było to postępowanie konkurencyjne, skierowane do wielu typów beneficjenta, m. in. administracji publicznej, instytucji nauki i edukacji, organizacji społecznych i związków wyznaniowych, przedsiębiorstw.

Zapisy ogłoszenia o naborze spełniały wszystkie wymagania wskazane w ustawie wdrożeniowej i RFE nie wniósł żadnych uwag.

RFE przeanalizował również Regulamin wyboru projektów (wersja 2) oraz jego załączniki. Zwrócił uwagę na kilka nieprecyzyjnych zapisów i zaproponował ich przeredagowanie/poprawienie. Np. na stronie 22 Regulaminu znajdował się zapis „Nie ma możliwości poprawiania lub uzupełniania kryteriów merytorycznych punktowanych”. Kryteria mogą być zmieniane wyłącznie przez Komitet Monitorujący. RFE zaproponował przeredagowanie stwierdzenia, tak aby wynikało z niego, że zapisy wniosku o dofinansowanie nie mogą być poprawiane lub uzupełnianie w zakresie odnoszącym się do kryteriów merytorycznych punktowanych. W załączniku nr 1 do Regulaminu – procedurze oceny projektów RFE zasugerował określenie minimalnego czasu jaki Wnioskodawca ma na złożenie uzupełnionego/poprawionego wniosku o dofinansowanie. W trakcie trwania naboru IP opublikowała 2 komunikaty w dniach 31.07.2023 r. oraz 01.08.2023 r., które wskazywały, jakie dodatkowe informacje należy wpisać we wniosku o dofinansowanie. W ocenie RFE takie informacje powinny być również zawarte w Instrukcji wypełnienia wniosku o dofinansowanie projektu. Ponadto RFE zaproponował także by ułożyć alfabetycznie definicje pojęć zawarte w umowie oraz doprecyzować kilka zapisów.

3.3 Propozycje usprawnień

Na podstawie otrzymanych zgłoszeń oraz przeprowadzonych przeglądów procedur zadaniem Rzecznika jest zidentyfikowanie utrudnień we wdrażaniu FEO 2021-2027, barier administracyjnych, nadmiernych wymagań instytucji oraz zaproponowanie korzystnych rozwiązań dla wnioskodawców oraz beneficjentów. Rekomendacje sformułowane na podstawie przeglądu procedur zostały omówione w punkcie 3.2 niniejszego Raportu.

Województwo opolskie niezmiennie utrzymuje wysokie miejsce w rankingach województw dotyczących poziomu kontraktacji oraz wypłacania środków europejskich. Dowodzi to skuteczności wypracowanych procedur w IZ oraz IP. Brak zgłoszeń dotyczących działań podejmowanych przez IZ/IP potwierdza tą tezę.

W 2023 r. przeprowadzone zostały pierwsze szkolenia tematyczne dla potencjalnych beneficjentów dotyczące nowej perspektywy. Ich przedmiotem była realizacja zasad równościowych oraz standardów dostępności w ramach funduszy na lata 2021-2027. Zdaniem RFE taki dobór problematyki jest prawidłowy. Wprawdzie obowiązek przestrzegania zasad równościowych istniał również w poprzedniej perspektywie, jednakże obecnie KE przekłada znacznie większą wagę do tych kwestii. Przybliżenie beneficjentom i wnioskodawcom zasad równościowych a zwłaszcza praktycznych metod stosowania dostępności w ramach swoich projektów przyczyni się do polepszenia jakości oferowanych produktów i usług.

Drugim obszarem, w którym przeprowadzono szkolenia dla potencjalnych beneficjentów były wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027, w tym w zakresie udzielania

zamówień. Kwestie związane z udzielaniem zamówień w ramach projektów są bardzo istotne dla beneficjentów. Naruszenie reguł postępowania może skutkować stwierdzeniem nieprawidłowości oraz korektą wysokości wydatków kwalifikowalnych. Omówienie zasad i przekazanie praktycznych wskazówek w tym obszarze na początku wdrażania programu pozwoli beneficjentom poprawnie realizować projekty a IZ przekazywać prawidłowo poniesione wydatki do KE. Prawidłowy dobór szkolenia potwierdził fakt, iż lista chętnych na szkolenie bardzo szybko zapełniła się. Kolejne szkolenie dotyczyło standardów dostępności w projektach unijnych w latach 2021-2027: szkoleniowych, informacyjno-promocyjnych oraz cyfrowych. Są to aspekty bardzo ważne podczas realizacji projektów w obecnej perspektywie.

Instytucja Zarządzająca opracowała i udostępniła w 2023 r. Strategię komunikacji Programu Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027. Dokument ten wskazuje m. in. cele komunikacji, grupy docelowe oraz ideę przewodnią „Fundusze Europejskie – wspólnie tworzymy naszą przyszłość”. Zgodnie z zapisami dokumentu zostaną zintensyfikowane działania, która pokażą mniej znane obszary działania FE, a przekaz zostanie skierowany do grup/osób, które dotychczas w mniejszym stopniu korzystały ze wsparcia FE (np. seniorów i osób młodych). Zdaniem RFE jest to właściwy kierunek działania, który pozwoli zwiększyć wiedzę o możliwościach korzystania ze środków unijnych oraz korzyściach, które wynikają z Funduszy Europejskich. Do podstawowych własnych kanałów przekazu zostały zaliczone dwa Punkty Informacyjne FE (Główny Punkt w Opolu i Lokalny Punkt w Nysie), portal Funduszy Europejskich pod adresem www.FunduszeEuropejskie.gov.pl oraz profile w serwisach społecznościowych. W Strategii został podkreślony ekologiczny aspekt komunikacji, w szczególności rezygnację z nadmiernego wykorzystania papieru na rzecz wersji cyfrowych, promowanie zdalnej obecności na spotkaniach, rezygnację z akcesoriów i produktów, które nie są obojętne dla środowiska itp. Zgodnie z zapisami dokumentów komunikacja o Programie jest zgodna z zasadami równościowymi: równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz równości kobiet i mężczyzn. W Strategii podkreślone zostały korzyści ze współpracy z beneficjentami, partnerami czy środowiskami opiniotwórczymi.

3.4 Informacje dot. zgłoszenia podejrzenia niezgodności działań IZ z KPP i KPON

Wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027 zawierają załącznik nr 3 – Procedury służące włączaniu zapisów Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych do praktyki wdrażania programów. Określają one zadania Rzecznika Funduszy Europejskich w tym zakresie. Rzecznik analizuje zgłoszenie dot. podejrzenia o niezgodności projektów (operacji) z KPON realizowanych przez IZ lub działań IZ związanych z wdrażaniem programu Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027. Następnie w celu ustalenia, czy prawo/wolność określone w KPON, pomimo deklaracji we wniosku o dofinansowanie projektu, nie są respektowane, zwraca się z prośbą do IZ o przedstawienie stosownych wyjaśnień. Po przeanalizowaniu zgłoszenia, Rzecznik przedstawia IZ wnioski z analizy. W przypadku potwierdzenia naruszenia ww. artykułów KPON oraz związanego z tym naruszenia przepisów prawa powszechnie obowiązującego, Rzecznik kieruje zgłoszenie do odpowiednich służb, np. Rzecznika Praw Obywatelskich, Państwowej Inspekcji Pracy, Rzecznika Praw Pacjenta, a także właściwych organów ścigania.

Analogiczne działania RFE podejmuje w przypadku podejrzenia niezgodności działań IZ z Kartą Praw Podstawowych.

RFE uczestniczył w pracach dotyczących przygotowania następującej dokumentacji:

- Procedury służącej do włączania zapisów Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (KPON) do praktyki wdrażania programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027,
- Procedury składania zgłoszeń o podejrzeniu niezgodności z Kartą praw podstawowych do praktyki wdrażania programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027.

W 2023 r. nie wpłynęły do Rzecznika Funduszy Europejskich oraz do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich zgłoszenia dot. podejrzenia niezgodności działań IZ FEO 2021-2027 oraz IP FEO 2021-2027 z KPP lub KPON, co wykazano w załączniku nr 1 "Zestawieniu wszystkich przypadków naruszenia KPP oraz KPON, które wpłynęły do RFE w 2023 r." oraz załączniku nr 2 "Zestawieniu wszystkich przypadków naruszenia KPP oraz KPON, które wpłynęły do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich w 2023 r."

3.5 Informacje dodatkowe.

1. RFE regularnie uczestniczy w spotkaniach z pozostałymi Rzecznikami.
2. W ramach działań informacyjno-promocyjnych RFE przygotował komunikat dot. roli i zadań Rzecznika wraz z podaniem danych kontaktowych. Komunikat ten jest regularnie publikowany w newsletterze Informator Europejski;
3. RFE uczestniczy w Posiedzeniach Międzyinstytucjonalnego Zespołu ds. Wdrażania RPO WO 2014-2020.
4. RFE jest obserwatorem w ramach Komitetu Monitorującego RPO WO 2014-2020.
5. RFE jest obserwatorem w ramach Komitetu Monitorującego FEO 2021-2027.

RFE nie ma prawa głosu, może natomiast przysyłać uwagi do kryteriów będących przedmiotem prac KM, uczestniczyć w posiedzeniach KM i pozostawać w kontakcie z partnerami społecznymi.

4 Załączniki

4.1 Załącznik nr 1 Zestawienie wszystkich przypadków podejrzenia naruszenia KPP oraz KPON, które wpłynęły do RFE w 2023 r.

Rejestr zgłoszeń											
L p.	Numer zgłoszenia	Data otrzymania zgłoszenia	Rodzaj (zgłoszenie podejrzenia naruszenia przez osobę z niepełnosprawnością lub jej przedstawiciela ustawowego/informacja o naruszeniu od innego podmiotu)*	Numer projektu, którego dotyczy zgłoszenie	Zgłaszający (np. osoba fizyczna/przedstawiciel ustawowy/organizacja pozarządowa/uczestnik projektu/odbiorca projektu)	Krótki opis przedmiotu zgłoszenia	Status (rozpatrzone/w toku rozpatrywania/nierozpatrzone)	Data rozpatrzenia (rrrr-mm-dd)	Stwierdzono niezgodność działań beneficjenta/Instytucji Wdrażającej/Pośredniczącej z KPON lub KPP? TAK/NIE	Informacja o sposobie rozpatrzenia, w tym opis podjętych działań w związku z rozpatrzeniem zgłoszenia	Opis podjętych działań naprawczych/prewencyjnych
W roku 2023 do Rzecznika Funduszy Europejskich nie wpłynęły zgłoszenia dot. podejrzenia naruszenia KPP oraz KPON w odniesieniu do programu Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027.											

4.2 Załącznik nr 2 Zestawienie wszystkich przypadków podejrzenia naruszenia KPP oraz KPON, które wpłynęły do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich w 2023 r.

Rejestr zgłoszeń											
L p.	Numer zgłoszenia w BRPO	Data otrzymania zgłoszenia	Rodzaj (zgłoszenie podejrzenia naruszenia przez osobę z niepełnosprawnością lub jej przedstawiciela ustawowego/informacja o naruszeniu od innego podmiotu)*	Numer projektu, którego dotyczy zgłoszenie	Zgłaszający (np. osoba fizyczna/przedstawiciel ustawowy/organizacja pozarządowa/uczestnik projektu/odbiorca projektu)	Krótki opis przedmiotu zgłoszenia	Status (rozpatrzone/ w toku rozpatrywania/nierozpatrzone)	Data rozpatrzenia zgłoszenia (rrrr-mm-dd)	Stwierdzono niezgodność działań beneficjenta/Instytucji Wdrażającej/Pośredniczącej z KPON lub KPP? TAK/NIE	Informacja o sposobie rozpatrzenia, w tym opis podjętych działań w związku z rozpatrzeniem zgłoszenia	Opis podjętych działań naprawczych/prewencyjnych
W roku 2023 do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich nie wpłynęły zgłoszenia dot. podejrzenia naruszenia KPP oraz KPON w odniesieniu do programu Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027.											